

40.000 fødevarejob forsvundet siden 2000

78-årige Poul Erik Damkjær har siden 1961 produceret kyllingepølser, som han sælger hovedsageligt til Mellemøsten. Han har mange gange overvejet at flytte virksomheden med de 115 ansatte til Tyskland. Foto: Anders Brohus

■ **AVISEN** | Af Jesper Kongskov, Stephen Haar og Mette Dyrskjøt

14. okt. 2013

Eksklusivt for kunder

Trods milliardvækst i den danske fødevareindustri i de senere år forsvinder jobbene i Danmark. Topchefer i store og små fødevarevirksomheder er dybt bekymrede

En gang Danmarks vigtigste levebrød. Nu en sektor hvor jobbene hastigt visner bort.

Siden 2000 er der forsvundet næsten 40.000 job i den danske fødevaresektor. Godt nok tjener fødevarevirksomhederne sammen med landbruget milliarder hjem til Danmark bl.a. gennem en stor eksport til udlandet, der sidste år løb op i 148 mia. kr. svarende til en fjerdedel af den samlede, danske eksport.

Men fødevarejob skabes der ikke mange af i Danmark. Jobbene forsvinder tværtimod som følge af de massive effektiviseringer og automatiseringer, som virksomhederne sætter i søen for at bevare konkurrencekraft over for udlandet.

78-årige **Poul Erik Damkjær** mærker presset på industrien på egen krop. Siden 1961 har han stået i spidsen for produktionen af kyllingepølser på den familieejede fabrik **Robert Damkjær A/S** i Haderslev i Sønderjylland, som han startede sammen med sin far. Virksomheden beskæftiger i dag 115 ansatte i Danmark og eksporterer 90 pct. af sin produktion.

"Vi har flere gange overvejet at flytte lige på den anden side af grænsen til Flensborg eller Husum. Vi kan beholde de samme folk, men købe det samme kød til langt billigere penge. Det, der afholder os fra at gøre det, er, at vores produkt ikke er dansk, når vi først er flyttet derned. De høje standarder i Danmark er et vigtigt salgsargument for os i udlandet," siger han.

Står ved en skillevej

Mange andre fødevarer virksomheder står ved samme skillevej. Direktører og ejere spørger sig selv, om det stadig kan betale sig at blive i Danmark. Nogle opgiver og flytter. Andre forsøger at øge produktiviteten. Det gør, at der kan fastholdes arbejdspladser visse steder.

Men samlet set går det uomtvisteligt den forkerte vej. Siden 2000 er beskæftigelsen i de virksomheder, der producerer fødevarer, faldet med 23.500 personer, svarende til hver tredje, ifølge tal fra erhvervsorganisationen **Landbrug & Fødevarer**. Dertil kommer job i andre dele af sektoren, som også er væk.

"Det er en alvorlig udvikling. Det vil de fleste i fødevarerindustrien sige. Hvis der ikke er nogen produktion i landet, så lider innovationen og udviklingen også. Det med at arbejdspladserne forsvinder ud af landet skyldes jo bl.a. rammevilkårene. Det gør, at man bliver nødt til at effektivisere for at modgå det pres, og det koster medarbejdere," siger Knud Vindfeldt, der er direktør for kultur- og enzymforretningen i ingredienskæmpen **Chr. Hansen**.

Slagteriet **Danish Crown** er nok den virksomhed, der har mærket udviklingen mest dramatisk. Siden 2004 er antallet af danske job i koncernen svundet fra 15.000 til ca. 8500.

Danish Crown var for nylig igen i vælten, da virksomheden forsøgte at få sine slagterimedarbejdere til at gå ned i løn for at undgå afskedigelser.

"Det, der afgør beskæftigelsen hos os og Arla og de andre store i vores industri, er, at der kommer nogle råvarer ude fra landmanden. Hvis landmændenes vilkår er væsentligt forskellige fra de, der er i Sverige, Tyskland og Polen, så forsvinder jobbene i vores industri også dertil," siger adm. direktør **Kjeld Johannesen**, Danish Crown.

Peder Tuborgh, der er formand for regeringens vækstteam for fødevarer og topchef i Arla, mener, at debatten om jobskabelse i fødevarerhvervet er særdeles svær. For det er mindst lige så vigtigt at have fokus på, hvordan man bevarer de nuværende ca. 125.000 arbejdspladser.

Eksportpotentiale

"Vi tror på, at der er 30-50 mia. i eksportpotentiale, og det kan dekomponeres tilbage til 10-25 tusinde arbejdspladser. Men det er en vanskelig debat, om det er vedligeholdelse af eksisterende arbejdspladser eller om det er nye. Her har vi reelt forsøgt at sige, at der gennem hele værdikæden kan skabes 10-25 tusinde arbejdspladser," siger Peder Tuborgh.

Flere andre direktører i fødevarerindustrien peger på vigtigheden i, at Danmark har et stort og effektivt landbrug for, at vi som danskere kan holde fast i den identitet som fødevareland, som er opbygget over generationer.

Landbruget kæmper for at bevare konkurrencekraft på trods af bl.a. høje omkostninger og lange ventetider på miljøgodkendelser. Som i resten af fødevarerhvervet ligger der store muligheder for øget output. Bagsiden af medaljen er, at der ikke følger nye job med til gavn for Danmark.

"Vi har et stort produktionspotentiale, men ikke særligt stort beskæftigelsespotentiale. Det er specielt inden for den animalske produktion, hvor vi vil kunne producere mere, men det kræver, at landmændene får lov," siger Klaus Kaiser, der er erhvervsøkonomisk chef i **Videncentret for Landbrug**, som er et rådgivningscenter for landmændene.

I **Novozymes**, hvis fødevarerzymer hører til blandt verdens førende, er topchef **Peder Holk Nielsen** bekymret for Danmarks status som fødevareland:

"Blandt mange politikere er der opstået den myte, at den almindelige industriarbejdsplads er død under alle omstændigheder. Man kan ikke tage alle produktionsjobbene ud af Danmark og så fastholde alle forskningsarbejdspladserne. Når først man har flyttet produktionen, går der ikke lang tid, før man finder ud af, at det er smart at flytte udviklingen og forskningen med

også. De ting hænger sammen for der ligger en masse optimeringer i at køre forskning og design tæt på produktionen."

Ifølge Søren Gade, adm. direktør i Landbrug & Fødevarer, sker det massive jobtab som følge af udflytning på grund af høje danske omkostninger.

"Hvis vi skal skabe yderligere arbejdspladser, er eksporten nødt til at vokse voldsomt. Ellers vil rationalisering bare spise flere arbejdspladser. Hvis ikke vi får lov til at øge vores produktion, så kan vi kun fastholde de nuværende arbejdspladser," siger Søren Gade.

Tilbage i Haderslev er Poul Erik Damkjær bekymret for den virksomhed han er ved at overdrage til døtrene [Marianne Matzen](#) og [Birgitte Damkjær](#).

"Det er ikke uden bekymringer, at jeg overdrager fabrikken. Nu er det dem, der skal tage tæskene i et behårdt marked, og det er jeg da lidt nervøs for," Poul Erik Damkjær.

jeko@borsen.dk

stha@borsen.dk

medy@borsen.dk

© Dagbladet Børsen

Ifølge lov om ophavsret er det kun tilladt at tage én papirkopi til privat brug. Yderligere kopiering må kun ske efter aftale med Dagbladet Børsens chefredaktion. Henvendelse skal ske til Peter Utzon på e-mail:

peut@borsen.dk

Copyright © 2013 Dagbladet Børsen A/S